

## Talousarvioehdotus 2021

### 30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto

*Selvitysosa:* **Tilastokeskus** tuottaa luotettavaa ja ajantasaista tilastotietoa yhteiskunnan eri ilmiöistä yhteiskunnallisen päätöksenteon tueksi ja asiakkaidensa hyödyksi. Tilastokeskus kehittää tilastotoimea yhteistyössä muiden tilastoja tuottavien viranomaisten kanssa kotimaassa ja kansainvälisesti. Tilastokeskus osallistuu tietokosysteemin kehittämiseen ja edistää tiedon eettistä käyttöä yhteiskunnassa sekä tarjoaa tilastoaineistoja tutkimuskäyttöön tietoturvallisessa käsittely-ympäristössä.

#### **Toimialan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tukevat tavoitteet**

- Tilastot, tietoaineistot, tutkimukset ja palvelut ovat luotettavia ja relevantteja
- Tutkimustoiminta tukee päätöksentekoa, joka vastaa Suomen kansantalouden tärkeimpiin haasteisiin
- Kansalaisten ja yritysten asiointi julkishallinnon kanssa on entistä sujuvampaa ja asiakaslähtoisempää
- Digitaaliset palvelut lisäävät tietojen hyödyntämistä ja tehostavat julkishallinnon toimintaa
- Luottamus ja oikeusturva vahvistuvat yhteiskunnassa.

#### 01. Tilastokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 48 128 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) jäsenmaksujen maksamiseen
- 2) EU-jäsenyyteen liittyvien tilastohankkeiden rahoitukseen.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon:

- 1) maksullisen toiminnan tulot
- 2) EU:lta ja yhteishankkeista talousarvion ulkopuolisilta tahoilta saatavat tulot.

TK-21-1125-19

15.4.2020

*Selvitysosa:*

**Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet**

	Mittayks./ asteikko	2019 toteuma	2020 tavoite	2021 tavoite
<b>Tuotokset ja laadunhallinta</b>				
Tilastojen määrä <sup>1</sup>	kpl	140	145	145
Toimeksiantopalveluiden määrä (yli 500 €)	kpl	965	1000	1000
Oikea-aikaisten julkistusten osuus	%	95	98	99
Virheettömien julkistusten osuus	%	94	97	98
Tutkijapalveluiden käyttölupahakemusten määrä, kpl	kpl	552	530	540
<b>Toiminnallinen tehokkuus</b>				
Kiinteiden kulujen osuus kokonaiskuluista	%	70,2	79	80
Tuotantokulut tilastoa kohti	t€	408	384	382
Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuus	%	117,0	100	100
Verkossa tai automaattisella raportoinnilla vastanneiden osuus vastanneista yritystiedonkeruissa	%	94	98	98
Verkossa vastanneiden osuus vastanneista henkilötiedonkeruissa	%	20	15	42
<b>Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen</b>				
Henkilötyövuodet virasto yhteensä	htv	755	751	745
Sairauspoissaolot	pv/htv	11,3	< 11	< 10
Työtyytyväisyysindeksi, 1–5	VMBaro	3,54	3,65	3,65

<sup>1</sup> Tilastot, joista julkaisuja ko. vuonna

**Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)**

	2019 toteutuma	2020 varsinainen talousarvio	2021 esitys
Bruttomenot	60 791	59 077	58 628
Bruttotulot	10 744	10 500	10 500
Nettomenot	50 047	48 577	48 128
Siirtyvät erät			
- siirtynyt edelliseltä vuodelta	7 155		
- siirtynyt seuraavalle vuodelle	5 951		

**Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)**

	2019 toteutuma	2020 varsinainen talousarvio	2021 esitys
<b>Maksullisen toiminnan tuotot</b>			
-suoritteiden myyntituotot	8 271	8 200	8 200
-muut tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	8 271	8 200	8 200
-tästä toimintamomentille nettouuttamattomat tuotot	0	0	0
<b>Tuotot yhteensä</b>	<b>8 271</b>	<b>8 200</b>	<b>8 200</b>
<b>Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset</b>			
-erilliskustannukset	3 765	4 400	4 400
-osuus yhteiskustannuksista	3 299	3 800	3 800
<b>Kustannukset yhteensä</b>	<b>7 066</b>	<b>8 200</b>	<b>8 200</b>
<b>Kustannusvastaavuus (tuotot-kustannukset)</b>	1 205	0	0
<b>Kustannusvastaavuus, %</b>	117,1	100,0	100,0
<b>Hintatuki</b>	0	0	0
<b>Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen</b>	117,1	100,0	100,0

**Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

Pakollisten kansainvälisten vaatimusten toteuttaminen	150
Hankinnasta maksuun -säästö (HO2015)	-10
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-3
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	138
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-120
Sote- ja maakuntauudistus tilastoinnissa (rahoituksen purku)	-448
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-206
Liikennetilastojen siirto Tilastokeskukseen (siirto momentilta 31.10.02)	87
Liikennetilastojen siirto Tilastokeskukseen (siirto momentilta 31.10.20)	291
Tasomuutos	-328
<b>Yhteensä</b>	<b>-449</b>

2021 talousarvio	48 128 000
2020 talousarvio	48 577 000
2019 tilinpäätös	48 843 000

## Tilastokeskus [28.30.01] Tilastokeskuksen toimintamenot PERUSLASKELMA

	2019 toteutuma	2020 arvio	2021 TAE	Kehittämisen- suunnitelman hankkeet	KEHITTÄMIS- SUUNNITELMA
<b>MENOT</b>					
Palkkaukset	43 593	42 700	43 500	400	43 900
Vuokrat	3 015	3 100	3 100	-	3 100
Muut kulutusmenot	14 159	13 300	13 400	100	13 500
Investoinnit	24	0	0	-	0
<b>MENOT YHTEENSÄ</b>	<b>60 791</b>	<b>59 100</b>	<b>60 000</b>	<b>500</b>	<b>60 500</b>
<b>TULOT</b>					
Maksullinen toiminta	8 277	7 000	8 200	-	8 200
EU-tulot	1 323	1 000	1 200	-	1 200
Yhteisrahoitteinen toiminta	923	700	800	-	800
Muut tulot	221	150	300	-	300
<b>TULOT YHTEENSÄ</b>	<b>10 744</b>	<b>8 850</b>	<b>10 500</b>	<b>-</b>	<b>10 500</b>
<b>NETTOMENOT</b>	<b>50 047</b>	<b>50 250</b>	<b>49 500</b>	<b>500</b>	<b>50 000</b>
<b>RAHOITUS</b>					
Talousarvio	48 843	48 577	48 128	500	48 628
Lisätalousarvio I					
Lisätalousarvio II					
Lisätalousarvio III					
Lisätalousarvio IV					
Kehyspäättös					
<b>RAHOITUS YHTEENSÄ</b>	<b>48 843</b>	<b>48 577</b>	<b>48 128</b>	<b>500</b>	<b>48 628</b>
<b>SIIRTOMÄÄRÄRAHAKANTA</b>					
Siirto edelliseltä vuodelta	7 155	5 951	4 278	0	4 278
Siirtomäärärahakannan muutos	-1 204	-1 673	-1 372	0	-1 372
Siirtomäärärahakanta 31.12.	5 951	4 278	2 906	0	2 906
<b>EHDOTUKSEN MUKAINEN SIIRTOMÄÄRÄRAHAKANTA</b>					
Ehdotus					
Siirto edelliseltä vuodelta					
Siirtomäärärahakannan muutos					
Siirtomäärärahakanta 31.12.					
<b>HENKILÖSTÖMÄÄRÄ (HTV)</b>	<b>755</b>	<b>738</b>	<b>745</b>	<b>7</b>	<b>752</b>
- kuukausipalkkaiset	657	640	640	7	647
- haastattelijat	98	98	105	-	105

Lisäksi yhteisrahoitteinen hanke Azerbaidzanin tilastotoimen kehittämiseksi on twinning-sopimusneuvottelujen vaiheessa. Sopimus allekirjoitettaneen heinäkuussa 2020. Työ ajoittuu vuosille 2020–2022. Tuloarvio on yhteensä 1,0 miljoonaa euroa, josta arvioiden 0,3 miljoonaa kohdentuu vuodelle 2020, 0,6 vuodelle 2021 ja 0,1 vuodelle 2022. Menot vastaavat arvioiden tuloja.

## PERUSTELUMUISTIO

Tilastokeskuksen tutkijapalvelun perustana on tilastolain (23.4.2004/280) 3§, jossa veloitetaan Tilastokeskusta seuraavasti: ”Lain tarkoituksena on myös edistää tilastotarkoituksia varten kerättyjen tietojen käyttöä tieteellisissä tutkimuksissa ja yhteiskuntaoloja koskevissa tilastollisissa selvityksissä.”

Tutkijapalvelun tarkoitus on tarjota tutkijoille pääsy tilastotuotantoa varten tuotettuihin aineistoihin. Mahdollisuus käsitellä aineistoja on järjestetty tietoturvan ja tietosuojan kannalta niin, ettei tietojen luottamuksellisuus vaarannu.

Rahoituksen kannalta tutkijapalvelukokonaisuus muodostuu kahdesta osasta: budjettirahoitteisesta ns. perustoiminnasta, johon kuuluu myös toiminnan kehittäminen, sekä asiakaspalvelutoiminnasta, joka on hinnoiteltu liiketaloudellisin perustein (Asetus Tilastokeskuksen suoritteiden maksullisuudesta). Tilastokeskuksen tavoitteena on pitää hinnat ja kokonaismenot tutkijoille kohtuullisina.

Budjettirahoituksella rahoitetaan tutkijapalveluissa tapahtuva aineistojen ylläpito ja päivitys, kuvaaminen ja luettelointi tutkimuskäyttöön soveltuviksi, tutkijoille aineistojen käyttöä varten tarjottava yleinen neuvonta ja opastusmateriaali, tutkijan lupahakemuksen laatimiseen tarvitsema lupakohtainen neuvonta ennen aineistosopimuksen tekemistä sekä palvelun tietotekninen, kaikkien käyttäjien tarvitsema perusinfrastruktuuri sekä mikrosimulointimallin ja -aineistojen ylläpito ja kehittäminen. Budjettirahoitusta on käytetty myös tilastotuotannossa tehtävään aineistojen kuvaamiseen tutkimuskäyttöön soveltuvaksi.

Tutkijoille tarjotaan niin sanottuja valmisaineistoja, jotka on muokattu tilastoaineistoista tutkimuskäyttöön soveltuviksi budjettirahoituksella. Aineistot päivitetään vuosittain uusimmilla tiedoilla ja mahdollisilla aineistoon liittyvillä muutoksilla. Valmisaineistojen määrää on kasvatettu. Valmisaineistojen etu on, että ne ovat edullisesti ja nopeasti saatavilla tutkijoille ilman erityisiä tutkijakohtaisia räätälöintejä.

Toinen aineistomuoto ovat räätälöidyt aineistot, jolloin aineistoja muokataan tai yhdistellään asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Aineistojen asiakaskohtainen räätälöinti tehdään asiakasrahoituksella.

Budjettirahoituksella rahoitetaan myös palvelun kehittäminen. Asiakasmäärien kasvaessa toimintamalleja on kehitettävä, jotta sekä budjettirahoitteinen että maksullinen työ voidaan hoitaa tehokkaasti. Viime vuonna kehittäminen kohdistui tutkijoiden käytössä olevan FIONA-etäkäyttöjärjestelmän uudistamiseen. Tavoitteena oli toimintavarmuuden ja tietoturvan parantaminen. Aineistojen siirto vanhasta järjestelmästä uuteen tehdään budjettirahoituksella.

Kysynnän kasvu edellyttää myös asiakaspalveluprosessien kehittämistä. Työn tehostamiseksi suunnitteilla on esimerkiksi sähköinen käyttö lupahakemusprosessi. CRM-järjestelmää (customer relationship management) kehitetään ottamaan huomioon tutkijapalveluiden erityistarpeet sekä tuotannossa että tuotannon seurannassa. Tilastokeskuksella on yksityiskohtainen suunnitelma tutkijapalveluiden prosessien kehittämiseksi niin, että vasteajat lyhenevät merkittävästi.

Tilastokeskuksen tutkijapalveluiden kysyntä on lähes kolminkertaistunut viime vuosien aikana. Tämä on johtanut tutkijapalveluiden palvelukyvyyn heikkenemiseen: aineistojen toimitusajat ovat pahimmillaan 12 kuukautta kun tavoitteena on kolmen kuukauden toimitusaika. Tutkijapalveluiden kysynnän kasvu lisää myös budjettirahoitteista työtä, koska asiakastyötä tehdään toisinaan runsaastikin ennen sopimusvaihetta, josta maksullisuus alkaa.

Tilastokeskukselle on osoitettu tutkijapalveluiden järjestämiseen ja mikrosimulointimallin tuotantoon pysyviä budjettisiirtoja vuosina 2012–2014 yhteensä 1,27 miljoonaa euroa. Toiminnon huomattavasta laajentumisesta johtuen budjettirahoitteista toimintaa on myös laajennettava, jotta asiakaspalvelun perusteet ovat kunnossa ja prosessit toimivat.